

ANDRÄKNINGARNA I VÄSTMANLAND 1977

Sören Larsson

Två andräkningsdagar utlystes under våren 1977 för Västmanlands del. Resultatet från denna inventering skall redovisas här.

Syftet med dessa andräkningsdagar var att införelsefullt ytterligare material för bedömning av de västmanländska vattendragens värde som rastlokaler för änder, sothöns och övriga simfåglar. Räkningarna utfördes den 16/4 och 8/5.

Inventeringens omfattning.

Inventeringen överträffade såväl beträffande antal lokaler som inventerad vattenyta alla tidigare andräkningar i landskapet.

Vid aprilräkningen inventerades 55 lokaler och vid majräkningen 61 lokaler. I fem kommuner nåddes en nära nog fullständig täckning av de intressantare lokalerna, nämligen (1) Lindesbergs, (2) Hallstahammars, (3) Sala, (5) Fagersta och (6) Surahammars kommun. Ännu saknas andräkningsmiffor helt från några kommuner, och andra intressanta områden är dåligt representerade, såsom Mälaronrådet, där endast Köpingsdelen inventerades i år.

Vädersituationen.

Efter en blidvädertyp i mitten av mars kom en tre veckor lång period med kyla och nederbörd mest i form av snö. Alla sjöar i landskapet var till stora delar isbelagda vid första räknardagen. Sista veckan i april inträdde en mer vårlig vädertyp med värme och vindar från sydsektorn. Detta väder höll i sig över räkningsdagen.

Resultat.

I tabell 1 och 2 redovisas inventeringens resultat kommunvis.

Genom det sena och kraftiga varmluftinbrottet i slutet av april gick andfågelströcket över landskapet i högt tempo. Genom andräkningar vid sjöarna i Fläckebo, Rannäs och Fagersta vet vi också att rastmaximum inträffade mellan räkningsdagarna, eller under sista veckan i april.

Totalt inräknades ändock 10 200 andfåglar, fördelade på två aprilräkningen ca 6500 ex. av 19 arter, och majräkningen ca 3700 ex. av 25 arter. Största antalet, såväl beträffande individer som antal arter, förekom i Fläcksjön vid båda inventeringarna.

Utän att jag här rangordnar lokalerna kan det vara av värde att ta del av de artrikaste lokalerna vid någon av inventeringarna. Fläcksjön 19 arter, Sjömosjön, Gålen och Askövikens 13, Virsbojön, Backgården (Fagersta), Brunnbäck (Dalälven), Ladugårdssjön och Löten (V-färnebo) 12 arter.

Kommun	1	2	3	4	5	6	7	8	Totalt
Antal lokaler	16	3	16	2	3	9	4	2	
Grässand	357	225	640	26	55	453	95		1851
Kricka	14	16	11	8	13	11			73
Bläsand	1	3	18	2			5		29
Brunnand	13	19	23	1	1	3			60
Vigg	4	19	3	2	3	3	14		45
Knipa	157	66	289	50	104	229	181	28	1104
Alfågel	1				5		4		10
Storskråk	37	136	18	3	8	156	141	27	526
Småstråk		2							2
Salskråk			3		3				6
Skäggo, ping	4	87	12		6	14			123
Saldopping	1								1
Sångsvan	286		602	94		416		12	1410
M. sångsvan			2						2
Kaulsvan	11	7	76	26	2	32	9	4	167
Grågåse	3		2						5
Sädgåse	4		17						21
Karnadagås	205	16	80	7	10	103	22	35	478
Sothöna	59	153	271	10		109	10		612

Tabell 1. Resultat från andräkningarna den 16 april. 1977.

Kommunerna motsvarar Nr 1 Lindesbergs kommun
 Nr 2 Hallstahammars kommun
 Nr 3 Sala kommun
 Nr 4 Västerås kommun
 Nr 5 Fagersta kommun
 Nr 6 Surahammars kommun
 Nr 7 Köpings kommun
 Nr 8 Arboga kommun

Kommun	I	2	3	4	5	6	7	8	Totalt
Antal lokaler	8	3	18	3	11	14	4	0	
Gräsand	6	33	129	3	11	72	27		281
Kricka	9	26	64	10		42	39		190
Årta		2	2	3			2		9
Elåsand	8	1	241	7	4	37			293
Stjärtand			2		2				4
Skedand		7	3	4		2			16
Brunand	11	4	33	17	1	38	5		109
Vitögddykand						1			1
Vigg	17	20	280	43	7	121	13		501
Bergand			2						2
Knipa	39	7	215	6	62	159	11		499
Alfågel			4		1				5
Sjöorre		5	70	53	78	14			220
Storskrak		29	14	46	36	67	4		196
Småskrak			11	8	8				27
Skäggedopping	12	68	97	50	191	76			494
Grånakedopping			1						1
Svarthakedopping	10		26	1		50			87
Storlom			3		11	3			17
Smålom					5				5
Sångsvan	11		3			6			20
Knölsvan	4	7	59	11	1	27	1		110
Grågås				1					1
Kanadagås	2	13	10	5	9	75	3		117
Sothöna	29	39	356		6	110	3		543

Tabell 2. Resultat från andräkningarna den 8 maj 1977.

Tidigare andräkningar i landskapet (Eriksson 1977 och Larsson 1975, 1977) har givit resultat som visar att det i Västmanland finns viktiga rastområden för några arter. Exempelvis för sångsvan, gråsand, blåsand, kricka, brunand, knipa, storskrak och salskrak.

Vid räkningen i april nådde endast sångsvan upp i nationellt intressant antal. Vid Sjömosjön rastade 112 ex., Norra Lisjön 211 ex., Gorgen 112 ex., Storsjön vid Möklinta 172 ex. och Lötén 102 ex.

Vid räkningen i maj nådde inte någon art upp i det antal som utgör kriterie för nationellt betydelsefull rastlokal. (Nilsson 1976).

I början av maj verkar ett ganska livligt sträck av sjöorre passera nästid över Västmanland, och mindre flockar har noterats rastande i våra sjöar. Räkningen i maj syftade bl. a. på sjöorre. Resultatet blev hela 220 rastande ex. fördelade på 13 lokaler. Största flocken, 74 ex sågs vid Dunshammaren, Åsmningen. På Granfjärden, Mälaren sågs 53 ex.

Övriga arter behöver ej kommenteras utöver tabellen, då några nämnvärda koncentrationer inte förekom.

Följande personer har deltagit i andräkningarna:

Erik Andersson, Ingvar Andersson, Olle Andersson, Anders Arnell, Stefan Björklund, Robert Carlén, Ulf Carlsson, Lars Dahlberg, Mikael Dahlbom, Hans Ek, Kjell Eklund, Arne Eklöv, Bo Eriksson, Per Eriksson, Ulf Eriksson, Jan Grip, Leif Johansson, Mikael Leppälampi, Karl-Gunnar Källebrink, Inge Larsson, Sören Larsson, Jan-Erik Malmstigen, Roger Norman, Ove Sjöberg, Thomas Skoglund och Roland Wara.

Litteratur

- Eriksson, Bo (1977), Andräkningsrapport i Västernorrlandsområdet våren 1976. Meddl. från VOF 8:12-21.
- Larsson, Sören (1975): Andräkningar i Västmanland 1974/75. Meddl. från VOF 6:19-23.
- " - (1977): Andräkningar i Västmanland 1975/76. Meddl. från VOF 8:8-11.
- Nilsson, Leif (1976): Kartläggning av viktiga andfågellokalerna i Sverige. Stencil. Lund.